

Vintsina via Mukanda Uetu ua Viuano via Muono Uetu Vakua Kilistu na Vipanga Vietu

4-10 YA JANEIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI | LEVITIKU 18-19

“Puenu Vakua Vilinga via ku Lela”

w19.06 28 ¶1

Mua ku Liniungila ku Umo Muheto ua Satana

Yehova ua tandangele vilinga via ku vihia via mu vifuti via lihatele na Isaleli, kaha mu nima yaco ua vuezeleko ngueni: “Kati mu ka linge . . . vilinga via cifuti ca Kanana kuze ku nji li na ku mi tuala. . . . Cifuti [caco ca zuala ngeci] nji hete-sa vipi viaco ku cikeco.” Kuli Njambi ua ku lela ua Isaleli, yoyesi ya vakua Kanana ya puile ya ku vihia cikuma, ngeci ua muene cifuti caco cose ku pua ca ku zuala ni nguetu ca mazilo.—Levi. 18:3, 25.

w17.02 20 ¶13

Yehova ue ku Tuamenena Vantu Veni

¹³ Vantuamena vakua vifuti vieka, va kele na ku lituamena ku mana avo lika. Ca ku muenako, vakua Kanana vantuaamena vavo va kele na ku linga vupi vua kama cikuma, vua ambatelele kumo na ku liambata mu vusoko, ku limona ku mivila na vakua vilio vimo ni na tusitu, ku kombeleya vanike, na ku lemesa tumponia. (Levi. 18:6, 21-25) Na vakua Mbambilone hamo na vakua Ingito vose vantuaamena vavo ka va kele na masiko a ku lilelesa ngue a va kele nao vantu va Njambi. (Num. 19:13) Cikuavo naua, vantu va Njambi va kele na ku limuena vati vantuaamena vavo va vuoloke va va kaniamesele, linga va pue va ku lela mu ku lemesa cavo, ku mivila na ku viana mazilo ku via masungu a ku pihia. Mua vusunga, Yehova ua tuamenene vantu veni.

w14 1/7 7 ¶2

Via ka Linga Njambi ku Tuala ha Vupi

Vika vi ka solokela vaze ve ku viana ku aluluka

na ku tualelelaho ku linga viuma via ku vihia ku cizango? Mbimbiliya ya hana ha toma eci cikulaheso: “Muomu mukua vuoloke a ka kala mu cifuti. Na mukua ku tantuluka a ka tumamamo. Vunoni vakua vupi va ka va vatula ku cifuti, na vakua vungungu va ka va tukulamo.” (Visi. 2: 21, 22) Vantu vakua vupi na vilinga viavo, vose va ka va tundisako. Ku ntsimbu oyo ya ku lembama vantu va ku ononoka va ka va puisa va ku tantuluka kamandende-kamandende.—Loma 6:17, 18; 8:21.

Vupite vua mu Lutsilielo

w06 15/6 22 ¶11

“A nji Lema Lisiko Liove!”

¹¹ Cuma cikuavo ca mu masiko a Mosesa ca mueseke ngecize Njambi ua hakele seho ku vantu veni, ca puile mpoko ya ku pupulula. Yehova ua sikile ngecize nga ndimi mu Isaleli ali na ku tia vimbuto vieni, ua pandele ku tavesa vakua ku kalekeya linga va ye na ku pupulula vize vi va sile vakua ku tia. Vandimi ka va pandele ku tia mu vimbango viuana via mehia mu vutuntu, cipue ku ungulula vize via salele ku vusuka vua viniu cipue vua olivela. Visua via mbuto vi va kele na ku suva mu mehia ka va pandele ku vi hilukila. Eli lisiko lia mueseke cilemo ku vihutu, vakua ku lisuka, vana vantsiua na vantuluue. Vuntu ku pupulula ca tondekele ku fuitangana cikuma kuli ava va tu na tandanga, vunoni ca va kuasele linga kati va ye na ku lomba vukuasi mu vinjila.—Levitiku 19:9, 10; Ndeutelonomi 24:19-22; Visamo 37:25.

11-17 YA JANEIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI | LEVITIKU 20-21

“Yehova a Hangula Vantu Veni”

w04 15/10 11 ¶12

Citungu—Nenu Citava mu ka Kovelemo Ni?

¹² Kasi kuli vimo ka tua pandele ku suva. Njambi ua lekele valsaleli ngueni: “Ngoco vene mu ka niunga lisiko liose li nji ku ku sika ku litangua lia lelo, linga mu ka kala na ngolo kaha mu kovele na ku fuka cifuti cize ku mu ka zavuka mu ku ci fuka.” (Ndeute-lonomi 11:8) Ku Levitiku 20:22, 24, cihela caco va ci tumbula naua nguavo: “Ngoco vene mu ka niunga vitume viange viose, na masiko ange ose na ku vilinga, ngecize ci-futi cize ci nji ku mi tuala ku kalamo, kati ci mi sandzele kuti. Vunoni nji na hande-ka nenu nguange, ‘enu mu ka suana cifuti cavo, nange nji ka mi hiaco mu ku ci fuka, cifuti ca ku hita na mavisu na vuci.’” Cili vene, ku suana cifuti ca cikulaheso ca hitu-kilile ha ku kala na vusamba vua cili na Yehova Njambi. Mu ku linga valsaleli va like-lele ku ononoka Njambi, ngeci ua tavesele vakua Mbambilone va ku va vule na ku va fumisa mu cifuti ca vukalo vuavo.

it-2 314

Vusuana

Nkala cuma ce ku sala naco muntu nga ive-neco na tsi ni nkala cuma ce ku tambula muntu ku visemi ni kuli vaze va na sintsi. Lizi li ve ku pangesa cikuma mu ciHevelu *na·chal’* (lia tunda ku lizi, *na·chalah’*). (Num. 26:55; Ezek. 46:18) Lizi *ya·rash’* vintsimbu vimo ve ku lipangesa mu ku pua “suana,” vunoni vintsimbu via vingi ve ku pangesa lizi “ku suana.” (Njen. 15:3; Levi. 20:24) Kaha lia lomboloka naua “ku fungulula,” ngue mu ve ku linga masualale. (Ndeu. 2:12; 31:3) Mezi a ciNgelengu ku tuala ha vusuana a lifua na lizi *kle’ros*, kaha lizi liaco, ha kate-te lia lombolokele ‘ku litahela’ vunoni mu nima ya ntsimbu lia lombolokele ‘ku tambu-la mutamba’ kaha mu ku manusuila nguavo, “vusuana.”—Mat. 27:35; Vili. 1:17; 26:18.

it-1 279 ¶1

Tuzila

Mu nima ya livazi Noa ua kombeleyele “tu-situ vose va ku lela” hamo lika na tusitu mu ku pua cikombelo. (Njen. 8:18-20) Tunde haze, Njambi ua tavesele vantu ku lia tuzi-la, ca kama lika nga ka va lile maninga. (Njen. 9:1-4; Levi. 7:26; 17:13) Citava halu-mo ‘ku lela’ ca vaze tuzila ca hitukilile ha ku va tava kuli Njambi mu ku pua cikombelo. Kaha co ku tuala ku via kulia Mbimbiliya ya muesa ngecize, na vamo tuzila va va vindi-kile omo lia ku pua va ku “zuala” vahi, noho ha hanenene Njambi masiko kuli Mosesa. (Levi. 11:13-19, 46, 47; 20:25; Ndeu. 14:11-20) Viuma via lingisile vamo tuzila ku pua va “ku zuala” ka va vi lomboluele mpundu ha toma mu Mbimbiliya. Ngeci mukemuo, vutuhu cingi ca tuzila va va tumbuile va ku zuala va puile vaze va kua ku lia ntsitu ni vi-vimbi, vunoni kati vose. (Talenu *POUPA*.) Lisiko lia ku hangula vamo tusitu ku pua va ku zuala, va litundisileko mu litavasiano lia liha ngue muze mua mueseke Njambi kuli Petulu mu cimona.—Vili. 10:9-15.

Vupite vua mu Lizi lia Njambi

it-1 572

Ku Licata

Lisiko lia Njambi lia vindikile ha toma ku li-cata ha muvila omo lia vivimbi. (Levi. 19:28; 21:5; Ndeu. 14:1) Njambi ua tumbikile lisiko liaco muomu valsaleli va puile vantu va ku lela kuli Yehova, ni nguetu vusuana vue-ni vua ku lifuila. (Ndeu. 14:2) Mu ku pua vusuana vua ku lifuila, Isaleli ya pandele ku tualelelaho ku pua ya ku lela ku vilinga viose via ku lemesa mahamba. Ngeci muke-muo, cize ku linienga vatsi ca ku licata ha muvila, ka ca litombuele na vantu vaze va tantekeyele cifua ca vatsi, kaha naua va ta-

ntekeyele via lulavelelo lua cisangukilo. (Ndan. 12:13; VaHe. 11:19) Cikuavo naua, lisiko lia ku vindiika ku livatula vimo vilio via muvula, ce ku kuasele valsaleli ku muesa kasingimiko ka pande ku viuma via tangele Njambi, ngeci mua muvula ua muntu.

18-24 YA JANEIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI | LEVITIKU 22-23

“Seho ya Viuano via Vangamba va Njambi va ku Laza”

it-2 125-127

Ciuano ca Mbolo ka Yesi na Cimbaluila

Litangua lia katete lia Ciuano ca Mbolo ka Yesi na Cimbaluila lia puile lukungulukilo lua ku lela, kaha naua lia puile Sapalalo. Kaha ha litangua lia mu civali, lia 16 ya Nisane va kele na ku neha mu kuta ua mbuto ya katete ya ku tia ca sevanda kuli sasendote. Sevanda ikeyo mbuto ya kele na ku livanga ku hia ku Palestina. Ntsimbu kanda cilika caco ci hete na umo uahi ua pandele na kulia ku mbuto ya iha, ku mbolo ni ku mbuto ya kuoca ya ku ku tia ca katete. Sasendote ua kele na ku kombeleya vimbutu via katete kuli Yehova mu cimueso, mu ku vi huinga oku noku. Kaha mpanga ua muaka umo va kele na ku mu hana ku pua cikombelo ca ku tsimika, hamo lika na vimbutu via ku zaveka mu mazi na cikombelo ca ku-nua. (Levi. 23:6-14) Ka kua kele lisiko lia tavesele ku tsimika mbuto ni vunga ha mutula, ngue mu va putukile ku linga vasasendote mu nima ya ntsimbu. Vutuhu va lingile cilika ca cifuti cose, ca ku hana vimbutu via katete ku pua vikombelo, vunoni va viukisile naua ngecize nkala vusoko, cipue muntu ku muntu vase va kele na vusuana mu Isaleli, va kale na vukovelelo vua ku hana vikombelo via ku santsela cavo ha litangua lieci cilika.—Ezu. 23:19; Ndeu. 26:1, 2. Talenu *PRIMÍCIAS*.

Vi ca lombolokele. Ku lia mbolo ka yesi na cimbaluila ha ntsimbu eyi, ca litombuele na vitume via tambuile Mosesa kuli Yehova ngue mu va vi lombolola ku livulu lia Ezundu 12:14-20, ha vitume viaco ha kele naua eli lisiko ha cinimbu 19 nguavo: “Matangua atanu avali ka mu ka kala cimbaluila mu zindzivo zienu.” Ku Ndeutelonomi 16:3, mbolo ka yesi na cimbaluila va i tumbula nguavo: “Mbolo ya kayando,” kaha eci ca puile civuluiso ca nkala muaka kuli vaYundeya ngecize va tuhukile mu Ingito lusi, (ngeci ka va kele na ntsimbu ya ku haka cimbaluila ku mbolo [Ezu. 12:34]). Mu ku lingamo, va vulukile kayando ni nguetu vundzinda vua va patuile Yehova. Ngue muze mua handekele ivene ngueni: “Linga u vuluke litangua lize omo ua fumine ku cifuti matangua ose a muono uove.” Ku ivuisisa ngecize va puile vantu va ku patuka, na ku tava ngecize Yehova ikeye ua va patuile, ca puile luvula lua cili lueci ciuano ca katete, ha viuano vitatu via nkala muaka vi va kele na ku linga valsaleli.—Ndeu. 16:16.

it-3 224 ¶3

Pentekosta

Vimbutu via katete via ku ku tia ca tiliku, va pandele ku vikombeleya mu njila yeka kati ize i va kombeleyelemo via sevanda. Vindesimu vivali via vunga vua kuhia satu (4,4 L) hamo lika na cimbaluila va pandele ku vi tika na ku pua vimbolo vivali. Kaha via pandele ku “vi tuhula ku vikalovienu,” cize ca lombolokele ku vipanga vene ngue vimbolo via tangua na tangua kati ngue vimbolo via ku vipanga via ku lela. (Levi. 23:17) Kaha va kele na ku vi kombeleyela hamo na vikombelo via ku tsimika na cikombelo ca vupi, kaha vikombelo via ciyulo via vana vampanga vavali vankomba. Sasendote ua kele na ku se ngeleya vimbolo viaco na vampanga vaco ku meso a Yehova mu ku haka livoko lienikuintsi lia vimbolo na ku vimpindi via ntsitu ya mpanga. kaha ua kele na ku vihuinga oku noku, mu ku

muesa ngecize na visolola ku meso a Yehova. Mu nima ya ku kombeleya mbolo na ntsitu ya vampanga, via puile honi via sasendote ua kama ngeci ua kele na ku vilia ngue cikombelo ca ciyulo.—Levi. 23:18-20.

w14 15/5 29 ¶11

Muli na Kuendela Hamo na Lukungulukilo lua Yehova ni?

¹¹ Lukungulukilo lua Yehova mu lue ku tu kaniamesa ku niunga cimamuna ca kapostolo Paulu ca handekele ngueni: “Kaha tu liyongolienu ha kati ketu linga tu sangumuke cilemo na vipanga via ku viuka; Kati tu likele ku likunguluila hamo, ngue cilika ca vamosi, vunoni ku limamuna vene; na ku hiana cikuma omo mu mona litangua lize li li na ku suena ku hiehi.” Lukungulukilo lue ku tu kaniamesa ku niunga eci cimamuna muomu lua tonda ku tu kuasa. (VaHe. 10:24, 25) Viuano via muaka na viuano vikuavo via ku lemesa Yehova, via kele na ku kaniamesa valsaleli mu lutsilielo. Cikuavo naua, vilika ngeci mua, ciuano ca ku lifuila ca vintsingi ca hitile ku matangua a Nehemiya via puile vintsimbu via ndzolela. (Ezu. 23:15, 16; Neh. 8:9-18) Lelo lino, netu tue ku uana vukuasi vuaco ku viuano viaco via mu simano ku viuano via limbo, na viuano via muhato. Ngeci mukemuo, tu puenu na ku pangesa vuino ovu vukovelelo vuaco, linga tu kaniamese lutsilielo luetu na ku vueza ku ndzolela.—Tito 2:2.

Vupite vua mu Lizi lia Njambi

w19.02 3 ¶3

Niungenu Vuoloke Vueni!

³ Vati vangamba va Yehova va hasa ku muesa vuoloke? Mu ku lema Yehova na mutima uose, kaha ku lingamo ce ku va kuasa ku linga vize vi ya Njambi ku mutima. Tu monenu vati lizi vuoloke va lipangesa mu Mbimbiliya. Eli lizi “vuoloke” liemanena naua: vutuntu, via ku puamo, ca ku sua, ku tantuluka. Ca ku muenako, valsaleli va

kele na ku kombeleya tusitu kuli Yehova, kaha Masiko a mueseke ngecize va pandele lika ku kombeleya tusitu va ku tantuluka. (Levi. 22:21, 22) Vangamba va Njambi ka va va tavesele ku hana kasitu ua ku hona mukono, lituitui ni ua ku-tsa liso; cipue kasitu ua ku vavala. (Mal. 1:6-9) Eci ce ku tu kuasa ku ivuisisa omo lia vika Yehova ua haka seho ku viuma via mutuntu ni nguetu via ku sua. Viose vi tue ku landa cipue vusuka, livulu, ni nkala citenga, ka tue ku tava ku landa ca ku hongomoka ni ca ku-tsa. Tue ku tonda ku landa ca ku sua ni nguetu cili mu vutuntu. Na Yehova neni mukemuo mua tondela ngueni tu mu leme. Cilemo cetu ca pande ku pua ca mutuntu kuli ikeye.

25-31 YA JANEIRO

**VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI
| LEVITIKU 24-25**

“Muaka ua ku Lisamba na ku Patuka Cetu”

it-2 697-698

Ku Patuka

Njambi mukua ku hana ku patuka. Yehova ua pua Njambi mukua ku hana ku patuka. Ua patuile cifuti ca Isaleli mu vundungo ku Ingito. Ua va lekele ngueni va ka pua va ku patuka na ku kala na viose vi va tonda ca kama lika ku vano-nonoka masiko eni. (Ndeu. 15:4, 5) Ndaviti ua handekele via ciyulo ca ha kati ka vivumbe via Yelusalema. (Visa. 122:6, 7) Vunoni masiko a mueseke ngecize nga yala a uila mu vuhutu, citava a lilandese ku vundungo linga a uane via ku lisuka navio hamo na vavusoko vueni. Vunoni ngue mu a mueseke masiko, yala uaco ua pandele ku mueca mu muaka ua mu citanu na ivali ua ku kala ku vundungo mu ku pua kaHevelu. (Ezu. 21:2) Mu muaka ua ku lisamba (ua kele na ku kalako mu nima ya miaka 50), va tambekele ku patuka ku vantu vose va kele mu cifuti ca cikulaheso. Kaha kaHevelu uose ua kele

ku vundungo ua patukile na ku hiluka ku vusua-
na vueni.—Levi. 25:10-19.

it-2 315 ¶4

Vusuana

Mu ku linga vihela va kele na ku vi hana ku nka-
la vusoko, mu ku pua vusuana ku mazimo ose,
ka ca tavele ku vi landesa ku muntu ueka ku
miaka yose. Ngeci mukemuo, ku landesa lihia ka
ca puile mu vutuntu, vunoni ca puile lika ku
kuatelamo linga lihia li tuhule vimbuto via vize
vimbongo vi va lilandesele noho mu ue ku he-
tele muaka ua Ku Lisamba muomu mu muaka
uaco mukemuo mu va kele na ku hiluisa mehia
ose ku vaveneo, nga ka va hasele ku a patula
mu ntsimbu ua ku nima. (Levi. 25:13, 15, 23, 24)
Eli lisiko liaco, lia kuatele na ku vindzivo ka via
kele na ku vimbonge via vivumbe vize vi va pui-
sile ngue vindzivo via ku mbandza ya ngoco.
Vunoni vindzivo via kele mu vimbonge via vivu-
mbe, ivenevio ua kele lika na muaka umo ua ku
vi patula, nga ka hasele ku lingamo, via puile
honi cikuata ca uze ua vi landele. Vunoni mu ku
tuala ha vindzivo via kele mu vimbonge via va-
Levi, mpoko ya ku vi patula ya tualeleleho ku
miaka yose muomu vaLevi ka va tambuile vihe-
la ku pua vusuana.—Levi. 25:29-34.

it-2 609-610

Ku Lisamba

Ku ononoka lisiko lia Ku Lisamba ca kele na ku
niunga cifuti cose, linga kati ci uile mu vuhenge
vu tue ku mona lelo lino, mu vifuti via vingi vua
ku linga nkala cifuti ca litepa mu vivunga vivali.
Civunga ca vantu va ku pita cikuma na civunga
ca vantu va ku hutua cikuma. Vukuasi vu va kele
na ku tambula vantu vua kuasele cifuti cose,
muomu ka kua kele vamo va lingile nevi vi va li-
nga viahi omo lia vuhutu. Vunoni vose va hasele
ku lingako vimo na mana na vutongue vuavo,
mu ku tuala cifuti ku lutue. Oku Yehova a vezi-
kisa mehia kaha na ku va hana vilongesa, mu
ntsimbu i vononokele valsaleli, va kele vene na

nguvulu ya ku tantuluka na vupite vuze vu vua
hanene lika Vuangana vua Njambi.—Isaya 33:22.

Vupite vua mu Lutsilielo

w09 1/9 22 ¶4

Nga va na mi Vulumuina

Nga umo kalsaleli ua vetele mukuavo na ku mu
tuva liso, Masiko a tavesele ku mu hana kasiti-
ku. Vunoni uze i va vulumuinine kati ikeye ua
kele na mpoko ya ku mu hana kasitiku kuli uze
ua mu vulumuine ni kuli umo kavusoko keni. Ma-
siko a mueseke ngecize, muntu u va vulumuinine
ua pandele ku tuala cimpande ceni kuli vakua
masiko ni nguetu vangazi va va hanguile mu ku
sompamulonga uaco ngue mu ca pande. Ku ta-
ntekeya ngecize mukua ku vulumuna mukuavo
ku cizango ve ku mu hele kasitiku kuliya na vize
vene via lingile ku muntu, ca kele na ku kahako
vitanga via vingi, vunoni kati ovio lika.

1-7 YA FEVEREIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI

| LEVITIKU 26-27

“Vati tu Hasa ku Tambula Vivezikiso via Yehova”

w08 15/4 4 ¶8

Vianenu Viuma “via Ngoco”

⁸ Vati “Vufuko” vu hasa ku pua ngue njambi? Li-
nga tu ivuisise tu singaniekeni ha limo livue li li
mu cana ca Isaleli ya laza. Livue liaco, ca tave-
le ku litungisa ndzivo ni civumbe. Vunoni nga va
litungusile “ngundzi,” cipue ku lipuisa ngue livue
“lia ku ola” lie ku suntsuisile vangamba va Ye-
hova. (Levi. 26:1) Na vunoni vene, vimbongo via
kala na vipanga viavio. Tua tondeka vimbongo
linga tu tualeleleho ku yoya, kaha tu hasa ku vi
pangesa vuino mu vipanga via Yehova. (Ekel.
7:12; Luka 16:9) Vunoni nga tu haka vizango via
ku tonda vimbongo ku lutue lua vipanga vie-
tu kuli Yehova, kaha vi hasa ku tu puila ngue

njambi. (*Tandenu 1 Timoteo 6:9, 10.*) Mu mavu ano a ku linga cingi ca vantu va tuameka lika ku tonda vupite, tua pande ku linga cose mangana tualeleleho ku haka vimbongo mu cihela cavio. —1 Tim. 6:17-19.

it-2 21¶2

Liova

Omo lia cifua ca pangeselelemo Yehova Mose-sa, valsaleli va putukile ku vuile Mosesa liova. (Ndeu. 34:10, 12; Ezu. 19:9) Vakua lutsilielo va kele na ku vuila Mosesa liova lia cili, muomu va nongonuene ngecize Njambi ua kele na ku handeka navo ku hitila muli ikeye. Ku tuala naua ha ndzivo ya ku lela ya Yehova, valsaleli va pandele naua ku i vuila liova. (Levi. 19:30; 26:2) Eci ca lombolokele ngecize va pandele ku muesa liova ni nguetu kasingimiko ku ndzivo ya ku lela ya Njambi na ku puisamo viose via tonde-kele mu cipanga ca ku lemesa Yehova, kaha na ku yoya ngue muze mua va sikile mu masiko ose a va hele.

w91 1/3 17 ¶10

Tavesenu “Ciyulo ca Njambi” ci Niunge Mitima Yenu?

¹⁰ Yehova ua lekele cifuti ca Isaleli ngueni: “Nga mu enda mu vitume viange na ku niunga masiko ange, na ku a linga; kaha nji ka mi hana mema enu a kalunga ku ntsimbu yao, na mavu a kema, na miti ya ku cifuti i kema mihako yayo. Kaha nji ka hana ciyulo mu cifuti, kaha mu ka kosa, kaha na umo uahi a ka mi vuisa vuoma: nange nji ka lingisa tusitu va vapi ku likela mu cifuti, cipue mukuale ka u ka hita ku cifuti cenu. Nange nji kenda ha kati kenu, na ku pua Njambi yenu, nenu mu ka pua vantu vange.” (Levi. 26: 3, 4, 6, 12) Valsaleli va kele mu ciyulo na ku lembama ku vitozi vavo, va kele na vufuko, kaha na vusamba vua kama na Yehova. Vunoni evi via hitukilile ha ku kakatela ku masiko a Yehova. —Visa. 119:165.

Vupite vua mu Lutsilielo

it-3 265

Musongo ua ku Litambuisa

Uezile omo lia ku Sembulula Masiko a Njambi.

Njambi ua lunguile cifuti ca Isaleli ngecize nga va sembulula litavasiano lien, kaha a ka ‘tuma musongo ua ku litambuisa ha kati kavo.’ (Levi. 26:14-16, 23-25; Ndeu. 28:15, 21, 22) Mu Mbi-mbiliya yose, cihindu cipue ca ku muvila ni ca mu lutsilielo, va ci tokakana ku vivezikiso via Njambi (Ndeu. 7:12, 15; Visa. 103:1-3; Visi. 3:1, 2, 7, 8; 4:21, 22; Ku-So. 21:1-4), vunoni misongo va i tokakana ku vupi na ku hona ku tantuluka. (Ezu. 15:26; Ndeu. 28:58-61; Isaya 53:4, 5; Mat. 9:2-6, 12; Yoa. 5:14) Vutuhu Yehova Njambi ua kele mpundu na ku veta vamo vantu na misongo, ngeci mua musongo ua mbumba ua vetele nauo Miliame, Uziya na Ngehasi (Num. 12:10; 2 Miz. 26:16-21; 2 Vam. 5:25-27) Vunoni ci soloka ngecize cingi ca mavezi ni misongo ya ku litambuisa ya kele na ku iza vene omo lia vupi ni viuma via ku vihia vi va kele na ku linga vantu ni cifuti cose. Ni nguetu va kele lika na ku tia vize vi va kunine. Cipue nguetu, mivila yavo ya kele na ku yanda omo lia vilinga viavo via ku vihia. (Ngal. 6:7, 8) Ku tuala kuli vaze vakua vilinga via mazilo ngeci mua vupangala, kapostolo Paulu ua handekele, ngueni: “Njambi neni ua veecelele ku masungu a mitima yavo ku mazilo, mu ka lisahuisa vavene ha kati kavo ku mivila yavo, . . . kaha va na tambula, muli vavene fueto ize ya pande ku-sevuka cavo.”—Loma 1:24-27

8-14 YA FEVEREIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI

| NUMELU 1-2

“Yehova a Noneka Vangamba Veni”

w94 1/12 9 ¶4

Ha Cihela ha ca Pande ku Kala ku Lemesa Yehova mu Muono Uetu

⁴ Nga mua hasele ku londa kuilu na ku hasa ku mona cilombo ca valsaleli mu vutuntu mu ca kele mu vindinda, vika mue ku muene? Nga mua muene licivunga ca kama ca vimbalaka, lia vantu va ku pua 3.000,000 ni ku tuvakana, lia ku noneka vuino, kaha via ku tepa-tepa mu miyati itatu nkala civunga, ava ku vucelo, ava ku vutokelo, ava ku cihava vakuavo ku mavanda. Kaha naua, nga mue ku sueneneko cikuma nga mua muene civunga cikuavo ca kele kampe ha kati ka cilombo. Evi vivunga viuana via vindende via vimbalaka, mukemuo mua kele masoko a muyati ua vaLevi. Kaha ha kati-kati mpundu ka cilombo, ha kele umo mutamba u va zengelekele na mukole ua ntanga ha kele kamo kandzivo ka ku lifuila. Kandzivo kaco ka puile “mbalaka ya ciuaneno,” ni ngueta tavenakulu i va pangele valsaleli “vakua mutima ua mana” kuliya na vutumbe vua Yehova.—Num. 1:52, 53; 2:3, 10, 17, 18, 25; Ezu. 35:10.

it-1 38 ¶4

Cilombo

Cilombo ca valsaleli ca puile ca kama cikuma. Numelu ya vamala vakua ndzita ya puile 603.550, kaha ku vuezako vampuevo na vanike, tusinakazi na viyonga. Na vaLevi 22.000, kaha na civunga ca vantu veka na veka numelu ya vose ya puile 3.000,000, ni ku tuvakana oho. (Ezu. 12:38, 44; Num. 3:21-34, 39) Vukama vua cilombo ca vantu va ku pua oho, ka va vu tumbuile mpundu vantu ku vantu, ve ku vu singaniekela mueka. Omo cilombo ca valsaleli ca ku tulile ku lutue lua Yeliko, mu viana via Moave, Mbimbiliya nguayo: “Ca puile fume ku Mbete-yessimote na ku heta ku Avele-sitime vene.”—Num. 33:49.

Vupite vua mu Lutsilielo

it-3 396

Ku Sonekesa

Ca puile ku sonekesa vantu kuliya na lizina, kaha

na cikota ca vusoko ni vakua ndzivo. Ka ca puile lika ku tanda numelu ya vantu. Ku tanda na ku sonekesa ci va tumbula mu Mbimbiliya ca kele na vutumbe vua ku liseza-seza, ngeci mua ku fuetesa lisimu, ku sonekesa vantu ku vusualale, ni kuli (vakua cikota ca Levi) ka ku pangela ku ndzivo ya ku lela ya Njambi.

15-21 YA FEVEREIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI

| NUMELU 3-4

“Vipanga vi va Kele na ku Linga vaLevi”

it-3 484 ¶5

Sasendote

Muintsi lia Litavasiano lia Lisiko. Mu va kele valsaleli ku vundungo ku Ingito, Yehova ua lelesele vandala vose va valsaleli na ku va puisa veni ha ntsimbu ya nongesele vandala va vakua Ingito na cipupu ca vu likumi. (Ezu. 12:29; Num. 3:13) Ava vandala vaco, va puile va Yehova kaha ikeye lika ua kele na mpoko ya ku va pangesa mu vipanga vieni via ku lifuila. Njambi nga ua hanguille vandala vose mu Isaleli, linga va pue vasasendote na vakua ku linga vipanga via ku niunga ndzivo ya ku lela ya Njambi. Vunoni, ua hanguille vamala vose va ku muyati ua Levi linga va linge vipanga vieni. Ngeci ua tavesele cifuti ci hingise mu cihela ca vaLevi vandala vose va ku miyati 12, (vakua mbuto ya vana va Yosefe, Efalimi na Manase, va va tandeke ku pua miyati ivali). Mu ntsimbu imo iva tandeke vandala, va uanene ngecize kua kele vandala va ku pua 273 ku miyati ikuavo, ku tuvakana ku muyati ua Levi ku putukila ha ngonde imo ku tuala ku lutue. Ngeci Njambi ua tondeke va kule nkala ndala na vimbongo vitanu via palata ni ngueta (11 dolar). Kaha vimbongo viaco, va vi hele kuli Alone na vana veni. (Num. 3:11-16, 40-51) Tele kanda ku ci kale eci ku sekasiana, Yehova tele ua hangulla laza vamala va ku vusoko vua Alone na ku

muyati ua Levi na ku va puisa vasasendote va Isaleli.—Num. 1:1; 3:6-10.

it-2 69

VaLevi

Viteli vi va Kele Navio. VaLevi va puile va ku masoko atatu a vana vaLevi ni nguetu, Ngesone (Ngesome), Kohate, kaha na Melali. (Njen. 46:11; 1 Miz. 6:1, 16) Aa masoko aco, va a hele cihela ku hiehi na tavenakulu mu vindinda. Vakua vusoko vua Alone muana Kohate, va kele ku vucelo vua tavenakulu. Kaha vakua Kohate vakuavo va kele ku mavanda, vakua Ngesone va kele ku vutokelo, kaha vakua Melali va kele ku cihava. (Num. 3:23, 29, 35, 38) Ku tokakana, ku tsekula na ku ambata tavenakulu ca puile cipanga ca vaLevi. Mu ya kele na ku heta ntsimbu ya ku katuka, Alone na vana veni va kele na ku tundisa ntanga ya tepesele Hondo ya ku Lela na Hondo ya ku Hiana ku Lela na ku fuika ha cikasa ca litavasiano, ha mutula na vitenga vikuavo via ku lela. Kaha vakua Kohate vakevo va kele na ku vi ambata. Vakua Ngesone va kele na ku ambata tenda, vintanga via ku fuikisa, cifuiko, cifuiko ca mbelo ya mbalaka ya ciuaneno, vintanga via citungu na cifuiko ca mbelo ya citungu na mikole yaco (halumo mikole ya tavenakulu mpundu). VaMelali co, ku ambata mavaya a tavenakulu na mikambo yayo, na zingundzi viayo, manunga ayo na vitenga viayo viose, na vipanga viayo viose, zingundzi zia ku zingilika citungu na manunga azio ose na zimbambo ziazio na mikole yazio (halumo mikole ya ku zengeleka tavenakulu).—Num. 1:50, 51; 3:25, 26, 30, 31, 36, 37; 4:4-33; 7:5-9.

it-2 69

VaLevi

Ku matangua a Mosesa, kaLevi ua kele na ku linga vipanga vieni mu vutuntu nga na puisa miaka makumi atatu (30), ngeci mua ku ambata tavenakulu na vitenga viayo mu ku nunguluka. (Num. 4:46-49) Kua kele vimo vipanga via pa-

ndele ku vilinga na miaka 25, vunoni kati via vikalu cikuma ngeci mua ku ambata tavenakulu. (Num. 8:24) Kaha ku matangua a Muangana Ndaviti, miaka yaco va i tepuluile ku i neha ku miaka 20. Ndaviti ua mueseke vusunga vuaco nguenu, muomu (tavenakulu ve ku i sintisile ku tembele) kaha vipanga via ku ambata nga via huileko. Kaha vaLevi va kele na ku lembuka ha vipanga na miaka 50. (Num. 8:25, 26; 1 Miz. 23:24-26; talenu *IDADE*) VaLevi va pandele ku tantekeya vuino masiko, muomu vintsimbu via vingi va pandele ku a tandela ku mbunga kaha na ku va lomboluelao.—Num. 8:25, 26; 1 Miz. 23:24-26.

Vupite vua mu Lutsilielo

w06 1/8 23 ¶13

Puenu Vakua Mangana—Vuilenu Njambi Liova!

¹³ Ndaviti mua muene vukuasi vua Yehova mu ntsimbu ya visoti, ua putukile ku mu vuila liova kaha na ku mu kulahela cikuma-kuma. (Visa. 31:22-24) Vunoni ha vintsimbu vitatu liova lia Ndaviti kuli Yehova lia tepulukile, kaha eci ca mu kokelele luvinda lua kama. Ntsimbu ya katete, ya puile omo ua lingile vutumbe vua ku fumisa cikasa ca litavasiano lia Yehova ku Yelusalema mu ku ci ambata mu litemba kati ha vitsili via vaLevi ngue mu a mueseke masiko a Njambi. Omo Uza uze ua kele na ku tuamenena litemba liaco, ua kuatele ku cikasa linga kati ci ndenga-ndenge ua tsililile haze vene omo lia “cisevuka ceni.” Vutuhu Uza ua vulumuine mulonga ua kama, vunoni Ndaviti ikeye kavikoka, muomu ua honouele ku muesa kasingimiko ku masiko a Njambi. Ku vuila Njambi liova, ca lomboloka ku linga viuma kuliya na muze mua vi tumbika ikeye.—2 Samuele 6:2-9; Numelu 4:15; 7:9.

22-28 YA FEVEREIRO

VUPITE VUA MU LIZI LIA NJAMBI | NUMELU 5-6

“Vati mu Hasa ku Tambuluisa vaNazileu”

it-3 71-72

VaNazileu

Uose ua lingile nkuminio ya ku pua kaNazileu va mu zilikile viuma vitatu via kama: (1) Ka pandele ku nua viuma via ku pendesa, cipue ku lia viuma via ku vusuka vua viniu, cipue vua vusu, vua kuhia ni vua kuma, cipue muenga u va kamueineko ka pandele ku u nua, ambe nga ua ku tontola ua ku seta ni ua ku kalumuka. (2) Ka va pandele ku litehula ku mitue. (3) Ka va pandele ku kuata civimbi, cipue nga kavusoko ua ha hiehi ngeci mua, ise, naye, muanaye ni ndumbueni.—Num. 6:1-7.

Vinkuminio via ku Lifuila. Uose ua lingile eyi nkuminio ya ku lifuila, ua pandele ku yoya ngue kaNazileu mu ku lihana ni mu ku likundika kuli Yehova, ka pandele ku lingamo linga va mu komoke ku vantu ni omo lia ku lema lika yoyesi ya vuNazileu houe. Vunoni “matangua ose a ku yoya ceni ua puile ua ku lela kuli Yehova.”—Num. 6:2, 8; setekesenu Njen. 49:26.

Ngeci mukemuo, vizilika vi va hele kuli vaNazileu via kele na seho ya ku lifuila mu ku lemesa Yehova. Ngeci mua sasendote ua kama uze ka pandele ku kuata civimbi na umo uahi cipue vene ua kavusoko keni, omo lia ku linga vipanga via ku lela, mukemuo naua mu va fuile vaNazileu. Sasendote ua kama na vasasendote vakuavo va kele muintsi lien, omo lia seho ya cipanga ci va kele na ku linga, va va vindikile ku nua viniu ni nkala viuma vieka via ku pendesa nga vali na ku linga vipanga via ku lela ku meso a Yehova.—Levi. 10:8-11; 21:10, 11.

Cikuavo naua, kaNazileu mu (ciHevelu, *na-zir*) “Matangua ose a cisingo ceni a ku lihangunuka, mpoko ya ku tehuisa ka i ka heta ku mutue ueni,” linga vinkambu vien, vi pue ngue cilongo ca ku mu tantekeyelako vuasi-vuasi omo lia cipanga ceni ca ku lela ca ku pua kaNazileu.

(Num. 6:5) Eli lizi lia cihevelu *na-zir*,’ va li pangesele naua ku vusuka vua viniu “vua ku hona ku viukisa” vua keleko ha vi Sapalalo via ku lela na mu miaka ya Ku Lisamba. (Levi. 25:5, 11) Muzimbu ukuavo ua ku komouesa ku tuala ha cimpande eci, ua puile uze ua citasu ca olu, ci va kele na ku haka ha cilongo ca sasendote ua kama ha va sonekele mezi “UA KU LELA KULI YEHOVA.” Va ci lukile nguavo, “citantekeyeso ca ku lela ca muntu ua ku lihana, [mu cihevelu *ne’zer* ca tunda ku lizi na *na-zir*].” (Ezu. 39:30, 31) Kaha naua, cilongo ci va kele na ku zala vamiangana va mu Isaleli va ci lukile nguavo *ne’zer*. (2 Sam. 1:10; 2 Vam. 11:12; talenu *CO-ROA DEDICAÇÃO*) Kaha ku ntsimbu ya Vakua Kilistu kapostolo ua handekele ngueni, vinkambu via laha via vampuevo va va hanenevio mu ku sintsila lilesu. Ca pua civuluiso ca cisemua ngecize ua kala mu vihela ca litepa na ca yala. Kaha ka pandele ku suva ngecize na pande ku liononuesa ku ku tuamenena ngue mua ci tumbika Njambi. Ngeci mukemuo, vizilika ngeci, mua ku niunga vinkambu (ci ze ka ca fuililile vamala), ku liniunga mu vutuntu ku viniu, kaha na ku pua muntu ua ku lela mu vifua viose, ca kuasele vaze vaNazileu va ku lihana, ku tantekeya seho ya ku linga cipanga ci va va kundikile, na ku liononuesa mu vutuntu ku cizango ca Yehova.—1 Kol. 11:2-16. Talenu *CABELO; COBERTURA PARA CABEÇA; NATUREZA*.

Vupite vua mu Lutsilielo

w05 15/1 30 ¶2

Vihula via Vakua ku Tanda

Vunoni Samusoni ua puile kaNazileu mu cifua ceka. Tele Samusoni kanda a ci semuke, kangeloka Yehova ua lekele naye ngueni: “Tala, u kemita, na ku sema muana ua yala; kaha mpo-ko na imo yahi i ka heta ha mutue ueni; muomu kanike a ka pua kaNazileu kuli Njambi, fume mu zimo: Kaha ikeye a ka sangumuka ku ohiela

Isaleli ku livoko lia vaFilisteo.” (Vang. 13:5) Samusoni ka lingile na imo nkuminio yahi ya ku pua kaNazileu. Ua puile kaNazileu ua ku hangula kuli Njambi, kaha vuNazileu vueni vua puile vua muono uose. Kaha cizilika ca ku kuata civimbi ka ca kelemo mu vuNazileu vueni. Nga cizilika caco neni ca mu kuatele, kaha a sevuka mu ku kuata civimbi, vati ue ku hilukilileho naua ku linga vuNazileu vuze vua putukile tunde ha ku semuka ceni? Ngeci mukemuo, vizilika via vaze va puile vaNazileu mu muono uose, via litepeleko kamandende na vizilika via vaze va hanguille ku lingamo mu ntsimbu ya indende lika.

